

Posudek na diplomovou práci:

Kateřina Papeřová, Spolupráce českých a rakouských příhraničních regionů po roce 1989, IMS FSV UK, Praha 2015, 87 s.

Autorka se ve své práci zaměřuje na kontakty na česko-rakouské hranici v oblasti jižní Moravy a jižních Čech, resp. Dolního a Horního Rakouska po roce 1989. Cílem práce je „sledovat, jak se ... projeví otevření hranice a jak se vyvíjela spolupráce těchto regionů v pozdějších letech“ a zároveň odpovědět na otázku vlivu oficiálních česko-rakouských vztahů na spolupráci mezi těmito regiony.

Práce je členěna do čtyř hlavních kapitol: v první autorka představuje jako kontext své práce česko(slovensko)-rakouské vztahy na centrální úrovni v letech 1989-2004. Následující kapitoly se již věnují přímo zvolenému regionu: v kapitole o „přeshraničním setkávání“ se autorka zaměřuje na období bezprostředně po otevření hranice, kapitola o vzájemném porozumění sleduje především pokusy o navázání hlubších kontaktů především v oblasti školství a jazykové výuky a poslední kapitola se věnuje hospodářské spolupráci ve zkoumané oblasti.

Práce je z hlediska formálního i obsahového vzorová. Na práci vyzdvihují především následující:

1. Důkladná rešerše sekundární literatury i pramenů k dané problematice a jejich zhodnocení. Ocenit je nutné především práci s prameny (a to včetně rozhovorů s vybranými respondenty), jejichž dostupnost a podoba jsou právě pro nejnovější dějiny často kamenem úrazu. Podobně pozitivní je i autorčina schopnost samostatně pracovat i s koncepčně zaměřenou literaturou.
2. Členění práce do tří hlavních kapitol, reprezentujících podstatné aspekty spolupráce mezi regiony na obou stranách hranice v dané době. Autorka zároveň doplnila každou kapitolu i o mikrostudii, ať už to je analýza zápisů v návštěvní knize výstavy Kultury na hranici ve druhé kapitole, zkušenosti s dvojjazyčnými obory na gymnáziu ve Znojmě a na obchodní akademii v Retzu v třetí kapitole, či konkrétní zkušenosti dvou vybraných respondentů s prací v Rakousku v 90. letech v kapitole poslední.
3. Schopnost samostatného úsudku, který autorka projevila v celé práci a především v závěru, v němž se jí podařilo uchopit obtížnou a na první pohled nejednoznačnou látku a dospět k závěru, který je podložen logickými argumenty.

Jedinou připomínku, která však není námitkou vůči práci, tak lze mít k tomu, že předložená práce zároveň ukazuje meze, k nimž dospívá výzkum zaměřený na „každodenní“ regionální dějiny v nejnovější době. Domnívám se, že řešením, které by umožnilo ještě jasněji formulovat některé závěry, týkající se především jednání dobových aktérů, by při nedostatku příslušných pramenů mohla být komparace s vhodně zvoleným obdobným případem. Ta by mohla naznačit, co lze považovat za projev obecnější zákonitosti a co naopak vyplývá ze specifických podmínek daného regionu, resp. případu. To se týká především hlavní otázky práce – proč došlo k oslabení kvantity i kvality spolupráce mezi zkoumanými příhraničními regiony v daném období, proč tedy nebyla nikdy zcela naplněna očekávání, spojovaná s otevřením hranice v roce 1989.

Nehledě na poslední poznámku, kterou zde zmiňuji spíše jako návrh na diskusi nad prací během obhajoby, než jako kritiku práce, předložila Kateřina Papežová ve všech ohledech vzorovou diplomovou práci, kterou hodnotím stupněm **v ý b o r n ě**.

Ota Konrád, 16. 6. 2015